

פרשת העקדה – "וישב אברהם אל נעריו" – אברהם כלפי חוץ ויצחק כלפי פנים

(עולת ראי"ה, חלק א', עמ' צו)

נעריו – חז"ל אמרו אחד אליעזר ואחד ישמעאל, ברדיוס של אברהם לא מסתובבים אנשים סתם, אלא אנשים במעלה. כתוב "וישב אברהם אל נעריו", איפה יצחק? יצחק לא מוזכר כאן. זוהי דוגמא קלאסית לדבר שהתורה סותמת אותו בכוונה. גם בפרשת חיי שרה אין שום מילה על יצחק, ובמדרשים דווקא מסופר על כך הרבה. כלל הוא שכל מקום שהמדרש נכנס לתמונה, זה מכיוון שיש לו קושי בפשט.

הסמיכות של פרשת חיי שרה ומותה לעקידה היא בעייתית, לכן רש"י השתמש בסיפור המדרשי. השטן מנוטרל לגמרי אין שום רע בסיפור, הכול ספיקות.

חז"ל ייעדו לשטן בפרשת העקידה את תפקיד המעכב.. [חז"ל תיארו שאברהם אבינו נאבק עם עצמו (מעבר של הנהר...)] שלא יאמרו 'הממו לאותו זקן', היה לאברהם זמן לחשוב ולהתבונן על ההוראה שקיבל.¹

בראש השנה אנו מתפללים על פרשת העקידה שלא יהיו עיכובים שיפריעו לזכירה של מעשה העקידה, בכל הסיפור של השופר מנסים לנצח את השטן.

בסיפור העקידה – השטן הפסיד, לא נותר לו אלא לנסות לעשות משהו עם שרה...

השטן לא יכול לשקר, הוא אמר לשרה אברהם הלך עם יצחק ועם הסכין – ופרחה נשמתה.. על עצם המחשבה.

ר' אייזיק שר² מפרש על כך פירוש מפעים: שרה ואברהם הלכו כל הדרך יחד. פתאום תופסת שרה לאיזו מדריגה אברהם הגיע, היא חשבה על הפער הגדול שעלול להיווצר ביניהם לאחר פרשת העקידה. אז היא החלה ללכת אחריו, ואז החלה לחשוב האם היא הייתה עומדת בניסיון כזה, מעצם המחשבה הזו פרוחה נשמתה.

אז איפה היה יצחק? אמרו חז"ל – שלחו את יצחק לישיבה בהר המוריה, שלא יחזור הביתה. יצחק הגיעה לפסגות כאלה שהוא לא יכל לרדת לחיי המעשה ולכן שלחו אותו לישיבת שם ועבר. ייתכן שטכנית הוא הלך עם אברהם, אבל המקרא מראה לנו שזו הייתה רק הליכה טכנית אבל ברוח הוא נשאר בהר המוריה.

התופעה של הר' מקלווייזנבורג היא תופעה מדהימה, בספר שלו 'לפיך אש' יש תיאור על הקורות אותו בתקופת השואה – לדוג' לקראת פסח הוא אמר שצריך מצות, הם היו בברגן בלזן, אף אחד לא האמין שזה אפשרי וחשבו שזו סתם אמירה תמהונית אבל הוא האמין שה' יעזור. בערב פסח הייתה רכבת שעברה ליד המחנה, הרכבת הייתה עם מטען של תבואה. באותו זמן הייתה רוח חזקה שהעיפה אליהם מעט מהקמת, היה להם קצת מים והניחו מחבת קטנה על נר וכך אפו מצה לליל הסדר.

אמונה פועלת.. יהודי שהיה בעקידה והוא מחפש דרך איך לקיים מצווה.

יצחק לא ירד מהעקידה. במשפט אייכמן נתגלה קצת כמה אנשים היו במדרגה מיוחדת במינה. מדרגה של העקידה.

¹ בימינו אנו מכירים משהו דומה מהכיוון השני, המחבלים מקבלים סמים וחומרי טשטוש בכדי שיהיו מסוגלים ללכת נגד הטבע שלהם ולהתאבד.

² מסופר על ר' אייזיק שר שהייתה לו זוגיות מיוחדת במינה. בכל בוקר הוא היה ממחר לצאת לאחר התפילה בתואנה שמחכה לו אורח בביתו. לאחר כמה פעמים שזה חזר על עצמו שאלו אותו לפרש הדבר, הוא ענה שאשתו הייתה מאוד שמחה שמשו יביא לה כוס קפה למיטה וכך בכל בוקר הוא ממחר לצאת לביתו ולארח את אשתו, בכל בוקר הוא היה מביא לה כוס קפה למיטה.

התורה לא מספרת על יצחק כי כבר אין מה לספר עליו הוא היה ב'האי'.

עכשיו נראה מה קרה עם אברהם:

וישב אברהם אל נערו.

אחרי כל ההתרוממות הנשגבה, אשר עברה על נפשו, לא פעל עליו שום דבר להפרד מאותה המדה הגדולה של השפעה על העולם ועל הסביבה, עם כל חמריותה³. הוא שב אל נערו, על פי מצבם, אותם הנערים אשר הניחם עם החמור, שב אליהם להדרש להם, להעלותם ולשכללם.

גם הרב הירש בפירושו, הדגיש את היסוד הזה – אברהם הקים את הנערים:

ויקומו, וילכו יחדו אל באר שבע.

בהפגשם עוד עם מקור האורה הנה קמו, בהתעודדות רוח וחיים מאירים, באור קודש, של טהרה וצדק. וילכו יחדו⁴, בהדדיות הרעיון והמפעל, אל באר שבע, מקום השבועה וכריתות הברית עם **דורשי הקרבה**, מקום התגלות הסגולה של המספר שבעה, המקושר עם ערכי שבועה, המורה על בנין עולם גלוי ומיושב.

למספר **שבע** יש משמעות מיוחדת במינה, המקרא מדגיש שהם שבו לבאר שבע, בכדי לומר שזה משהו דומיננטי. באר שבע זה סמל.

מקומות גיאוגרפיים בסיפורי התורה הם בעלי מסר, גם שמותם⁵.

באר שבע – שם נשבעו שניהם, אברהם עם פלישתים. כתוב בספרי חסידות שפלישתים זה ליצנות, דהיינו בלי ערכים. 'פליסטיניס' במילון אוקספורד עתיק – שם נרדף לליצנות⁶. שמזלזלים בכל הערכים שבחיים, לעומת זאת יש את באר שבע – מקום עם משמעות וערכים.

הצורה שבה התורה בוחרת לספר את הסיפור הטכני יש בה מסרים עמוקים.

וישב אברהם בבאר שבע.

המשיך את מפעלו, את תעודת אב המון גויים שלו, שהצטיינה בזה באר שבע. ויטע אשל בבאר שבע, ויקרא שם בשם ד' אל עולם". ובתוך המכסה של הפעולה הכללית, המתפשטת בגילוייה, שם גזז את הגרעין של האורה, שהיתה בתוכה צפונה, שהסתגל לזה יצחק בהתעלותו המיוחדת, עד אשר נמסרה לעדת יעקב בברכת עולמים. "קורין את המקרא הזה צפונה לפני ד', זוכר הקב"ה עקידת יצחק" (מדרש רבה).

³ במעלה שהוא השיג בעקידה הוא רוצה להדביק בה את כולם. הוא שב אליהם להבין את מצבם הרוחני ולתת להם התרוממות.

⁴ אברהם מצא מנחה משותף עם הנערים למרות הפער.

⁵ בפרשת השבוע יש לנו עימות בין שני מקומות "וחברון שבע שנים נבנתה לפני **צוען** מצרים" – רש"י הרגיש בקושי והסביר מה שהסביר. מה יש בחברון? הפנטיאון הלאומי – בחברון קבורים האבות. מה היה קורה בהר הבית לפני הנץ החמה? הממונה היה אומר: ברקאי האיר עד שבחברון. אומרים חז"ל בגמרא ביומא – בכדי להזכיר זכות האבות - ישני חברון, ז"א שמספיק לומר **חברון** בכדי להזכיר זכות אבות. חברון יש לה יסוד מלכותי, דוד מלך בחברון לפני ששלך בירושלים.

⁶ כך שמעתי בשם חוקר אחד שהתארח בישיבה ובא במקרה לשמוע את השיעור שלי בנושא זה.